

Gubcsi Lajos

Óseink, gyermekeink

Anikó lányom s Lajos Levente fiam mellett és velük együtt
ajánlom e könyvemet új kis harcosaimnak, ősi idők mai küldötteinek,
Elődnek, Botondnak, Emesének, Etelének, Lélnek, és az égben
mindannyiunk kis Lelléjének.

Gubcsi Lajos Őseink, gyermekeink

Második, javított kiadás

Kiadja a G Marketing & Média Kft., Budapest, 2013
© Dr. Gubcsi Lajos
László Gyula rajzaival
Tipográfia és címlapgrafika Dani László Attila
ISBN 978-963-08-3549-7

Gubcsi Lajos Őseink, gyermekeink

Tartalom

Etele, a Hadak Ura

Emese, a mi csillagszemű lányunk és ősanyánk

Honfoglaló Előd, a puszták vezére

Botond buzogánya betöri Bizánc bronzkapuját

Lél és Lelle

G Marketing & Média Kft., Budapest, 2013

Kicsikém, fölme gyünk az égig
Alattunk a szívárvány hídja
Hős apánktól takartan félig
Vár anyánk örökké tárt karja

-Fölásítom. Fölásíthatom, apa?!
-Föl. Ásítsad, csak meg ne vágd magad, mondta apa.
-És ha fölásíhattam, vethetek cigánykenyeret.
-Vessél csak, jó nagyot, hogy sokan akarjanak utánad ők is cigánykenyeret vetni.
-Jó volt így, apa? Jobb lábra kell vetni a cigánykenyeret.
-Lehet jobbra, is balra is. A fő, hogy úgy, ahogy te akarod.
-Akkor én mindkét lábra akarom.
-Az a legjobb, kisfiam, akkor abból lehet, hogy két cigánykenyér lesz. Na, tehát lendíts magasba a jobb karod, és...

S apa felnézett az égre. Oda akarnak menni, tényleg?
Mert a kicsi a minap azt mondta neki nevetve, apa, dobj föl a magasba, föl a repülőre, egészen az égig. Két és fél éves a fiú, a szeme egyik fénye – szerencsére van benne több is, megszámláthatatlanul sok ilyen élő fény, vissza is, és még előre is az időben. A másik kis szemefénye, Előd 4 éves, s csicsereg már a harmadik, Emese is itt valahol, van vagy két hetes.

-Föláshatod, kisfiam, s aztán indulunk. Fogjad keményen az ásót, aztán ásítsd fel jó puhára.
-Indulunk? Haza?
-Nem. Föl az égre. Fölme gyünk az égre!

Hányadszor már, s hányszor még, te jó ég! Hányadszor indul neki a gyerekeivel immáron 35 éve, s hány évig még?!
Na, fölme gyünk.
Megnézzük ott nagyapádat, senki a világon nem ismeri őket, se ott, se itt már, megnézzük, s megmutatlak, lássák, mire mentem az utóbbi negyed században, mióta nem látnak már semmit.

-A nagyapa nem ját? Vegyél neki szegümevemet!
-Jó, viszünk azt is, azzal tényleg jobban lehet látni.
-A Kiss-mama és a félegyházi mami is ott van?
-Nem, a mamák csak később szállnak fel a repülőre – mondom neki rejtélyesen, úgy se érti ezt még.
-Any se meg ye veled?
-Nem. Ő még marad.
-Akkor most me gyünk vagy maradunk?
-Haza?
-Nem, apa, föl a repülőre, föl az égre.

Megyünk, Botondom, mondtam már, de hívjad Elődöt is, ő is mindig jönni akar. Fölásítottad már?
-Föl! Ejike, gyere, me gyünk apával föl a... zégre!
-Kis Bot, nem zavar, hogy ezt Elike találta ki?! Ezt a „föl a repülőre és föl az égre” blablát?
-Igen, de Ejike se ment föl egymaga, itt van még mindig! Jössz, Eji?
-És Kis Mese? Vele mi lesz? Még nem tud menni se?
-Ki akar itt menni. Jepülünk, apa, jepülünk!

-A munka nem esik – mondta Botond, és letette az ásót, hogy induljon fölfelé.
-A munka nemesít, kis Bot, a munka nemesít, de te ezt nem érted – igazított a dolgokon Előd, s elindultunk útra a nagyapákhoz, a Tejút itt van egy lépésre, mindjárt jövünk!

Nem a múlt számít igazán. Az bennünk nyugszik örökölt erőként. A jövő számít, amit ebből az erőből mi adunk át a gyermekeinknek, gyermekeinkben.

Etele, a Hadak Ura

Táltosok táncolnak a tüzek körül, vadul verik a dobokat a sá-
mánok. Ünne p van, visszatért győzelmes hadi útjáról a nagy
király, minden hunok, magorok, alánok és szarmaták ura. Isten
ostora, a bűnös keleti és nyugati császárságok legyőzhetetlen
ellenfele. Attila paripája egyetlen hatalmas vágta val ért ide, a
Tisza és a Maros torkolatához, a királyi sátorhoz. Nemrég keltek át
az Al-Dunán, ahol Nisig üldözték a bizánci csapatokat, elfoglalva
ezzel a Dunától ötnapi járásra eső területeket a folyó jobb part-
ján, s délre attól. Világra szóló győzelem, a császár, Theodoszusz
átengedte Attilának az elfoglalt területeket, 7000 font aranyat
fizetett büntetésként, s minden évben további 2000 font arannyal
adózott Attila kegyeiért.

A táltosok, sámanok abbahagyták a zenét. Örömmel lépett ki a
sátor elé Etele legnagyobb fia, utóda, Ellák, hogy köszöntse győz-
tes apját.

- Minden hunok legnagyobb királya, a világ ura, Apám! Köszön-
telek minden népeddel együtt. Fogadd külön a keleti gótok és a
gepidák üdvözlését, királyaik ezért jöttek ma a sátrad elé. Három-
szoros hurrá Etelének.

Ezer meg ezer torok kiáltotta a győztes hurrát. Etele előrántotta
a hadúr kardját, Isten kardját, melyet 20 évvel ezelőtt talált neki
egy pásztorgyerek a földben. Mióta volt elrejtve a kard, senki sem
tudta, mióta várták az istenek a jellel, az elrejtett karddal, hogy
eljöjjön végre a hadak igaz ura, az Isten ostora, minden idők leg-

nagyobb hadvezére?

Etele megsuhogtatta kardját a világ négy égtája irányába, s hangos kiáltással fordult az ég felé:

- Atyáim, Istenek! Keleten a Nap istene! Délen a szelek istene! Nyugaton a föld istene! Északon a hadak istene! Óvjátok meg népemet, adjatok erőt ahhoz, hogy a puszták seregei megbüntessék a léha, önző, irigy világot, a mindent felhabzsoló, bélpoklos gazdag nyugatot!

Mordult a tábor, zúgott a sereg, a vitézek alatt táncoltak a paripák is örömben. Várták Etele újabb hívó szavát: hova, merre fordul most a mindig győztes hun sereg, soraiban a legvitézebb törzsekkel, a rokon magyarokkal?!

Etele folytatta. Tudta, hogy parancsra vár a had, útnak kell indulni mielőbb, végig a Duna mindkét partján, fel, északra, nyugatra. Nyugaton a termékeny földekre, északon pedig megüzenni az ellenséges germán törzseknek és a szökött, áruló nyugati gótoknak, hogy harc lesz, nincs kegyelem, sem az árulásért, sem a germán pusztításért, amelyet a Duna és a Tisza között, valamint Pannóniában végeztek, míg ő a bizánci császár ellen harcolt.

- Meg sem állunk Calliáig, hadaim, királyaim, törzseim, családom! A nyugat-római császár meg akart öletni, aljas árulókat és bérgyilkosokat küldött ellenem, fiaim ellen, s míg le nem győzzük, ezt teszi újra és újra. Róma Calliában szívja magába a levegőt, a táplálékot, az erőt. Mielőtt lesújtunk a szívére, mielőtt legyőzzük magát Rómát, megfosztjuk az erejétől Calliában! Tavasszal indu-

lunk a germánok, a nyugati gótok, a gallok, a rómaiak ellen. Isten ostora lecsap rájuk. S Isten kardja a kezemben!

Attila megvillogtatta kardját ismét a négy égtáj, a négy isten felé, szikrázott a világon rettegett kard a legyőzhetetlen király kezében.

- Halál az árulókra! Halál a pusztítókra! Éljen Etele, Etele, Etele! - harsogta a sereg.

A törzsfőnökök összegyűltek a királyi sátor előtt, ősi szokás szerint csuklójukon felmetszették az erüket, vérüket közös kupába csorgatták, bort töltöttek hozzá, és megitták egymás után a megbonthatatlan szövetség italát.

*

Etele hosszasan nézett maga elé. Szótlan volt. Tudta, hogy élete legnagyobb csatájára készül. Kétezer kilométerre kell vezényelnie csapatait, ellenséges, ismeretlen földeken, olyan hegyeken át, ahol ekkora lovas hadsereg, mint a hun had, még soha nem járt. A germánok kegyetlenek, halomra ölnek mindenkit, akiket az útjukban találunk. A királyságából megszökött nyugati gótok vért szomjaznak, mert tudják, hogy ha nem ők győznek, ha Attila legyőzi őket, akkor nem menekülnek. Árulásukért Etele karóba húzza őket.

Etele töprengett. Elinduljon? S miért? Mi dolga oly messze a saját földjétől, a saját népétől? Elmosolyodott, homlokán hirtelen kisimultak a ráncok. Hogyan állíthatná meg ezt a győztes hadat?

Ez, mint ő is, arra született, hogy száguldjon előre, mindig keresve és vállalva a veszélyt, az ütközetet, a harcot.

Tehetne ő mást, mint amire az istenek szülték? Mint amiért a hadisten kardját a kezébe adták? Elárulhatja ő a küldetését? A küldetést, mely szerint ki kell hozni a sivár sztyeppék világából, a végeláthatatlan keleti pusztákról a sztyepei népeket, s hazát kell nekik keresni Európa gazdagabb vidékén. Bátrabbak és szervezettebbek ők, mint a rómaiak, a bizánciak, akik azt hiszik magukról, hogy az istenek azért teremtették a világot, hogy éppen ők uralkodjanak rajta. S ki akarják pusztítani őt és népét, a hunokat, s minden más pusztai népet, mintha nekik nem volna ugyanolyan joguk a jóhoz, mint azoknak, akik sok száz, ezer éve bitorolják a világ leggazdagabb vidékeit.

- Isten azért adta a kezembe a saját kardját, hogy földhöz, házhoz, nyugalomhoz juttassam egyszer az eddig örökké vándorlásra kényszerített népeimet. Ezért csatlakoztak hozzánk a szkíták.

Etele most türelmetlenül a magasba emelte a kezét, az ismert jellel futárát hívatta magához. Legjobb vitéze lovával egy szempillantás alatt mellé ugratott.

- Uram? Királyom. Szavad parancs.

- Vegyél magad mellé ezer lovaszt a testőrségem legjobb katonáiból. Induljatok először Theodoszioszhoz Bizáncba. Utána Valentinianushoz Rómába. Mondjátok meg mind két császárnak, hogy azt üzenem: Készítsék elő a palotáikat nekem, mert jövő nyáron ott fogok lakni. Ha kedvemben akarnak járni, ők szolgálhatják majd fel a tálat az asztalomon. Indulj! Az ősz Bizáncban, a tél Rómában találjon, s tavasszal indulunk. Féljenek, mert a magasba emelem az Isten kardját, s lesújtok rájuk, ha kell.

A szövetséges királyok, a hun és a magor törzsek vezérei hallották iménti szavait. Tudták, mi a dolguk ősszel és télen. Futáraikkal elérik legtávolabbi csapataikat is, a Volga vidékén, az Etelközben, a Kaukázus lábainál, az Urálig húzódó sztyeppéken. Életük legnagyobb hadjáratára összegyűjtik a világ eddigi legnagyobb seregét, amelynek senki nem tud ellenállni, ha megindul. Harcba hívnak minden vitézt, csak a gyerekek, az asszonyok és az aggastyánok maradnak otthon.

A sok ezer ló mintha érezte volna a végeláthatatlan nagy meneket, egyszerre kezdett dobogni. Dübörgött a föld a paták alatt. Etele fehér lova hirtelen felágaskodott, két hátsó lábán táncolni

kezdett jobbra, balra: üdvözölte urát, előre köszöntötte és köszönte győzelmét. Etele mosolyogva szorította vissza a földre paripáját, mely, mintha mindig ő maga volna, fékezhetetlen volt a harcban, de hűséges a felkészülésben, okos a támadásban.

A Tisza szökén folyt dél felé a nyári napban, kettéhasította a végtelen, de oly ismerős síkságot. Kedvenc folyója, a Maros mintha testvéréhez sietne, vagyis talán inkább, mintha lány sietne kedveséhez, hogy hozzá bújjon, szelíden folyt bele a Tiszába, hogy aztán együtt szaladjanak tovább, s lentebb délen örök együvé tartozásra találkozzanak a nagy öreggel, a nagyapjukkal, a Dúnával, a hatalmas folyóval, mely eddig délen volt Etele iránytűje. Mostantól északra viszi a hadakat, mutatja az utat, hogy nyugaton és északon, majd lent Itáliában is az ottaniak fülébe kiáltsák a sztyepei népek ezer év alatt álomból suttogássá, sугásból csatakiáltássá érlelt parancsszavát: Európa nem a tieteké. Új erő született!

- S ha veszítetek? Jön majd új és új nép Kelet felől Nyugatnak, mindig oda, ahova én jöttem először, ide, Európa közepébe, ahol a Maros keletről, a Tisza északról, a Duna nyugatról köszönti az újra és újra érkező népeket. Ők az istenek küldöttei, a mi élet-erőnk. S magasba emelte kardját a jelre váró hadaknak:

- Minket már nem lehet kiölni.

Emese, a mi csillagszemű lányunk és ősanyánk

Már sok száz éve vándoroltak az ősmagyarok Attila hun király mesés nyugati birodalma, Hunnia felé, keletről nyugatnak, végtelen pusztákon, a dicső cél, a Duna és a Tisza folyók termékeny síksága felé. A hunok megmaradt kis törzsei a magyarokhoz csatlakoztak. Egykor ők voltak a világ hatalmasságai, de most, Attila halála után csaknem négyszáz évvel a magyarok erős seregeinél kellett menedéket keresniük a puszták ezer veszélye ellen védekezve. Hunor és Magor testvéri szeretetéből most Magor törzse, utódai tudtak többet adni a vékonyodó hun törzsnek, azok legutolsó fiatal fejedelmének, Ügyeknek.

A magyarok táborában nagy a vigasság. Lánya született a legnagyobb törzs vezérének, Emese. Így hívták a bogárfekete szemű kis angyalt. Az égiek küldték őt a földre, atyja sátrába, hogy egyszer majd, ha nagy lesz, szülje meg minden magyarok közös fejedelmét, a vezért, aki elvezeti népét a végső hazába. Emese ezért is lett olyan angyalszép, onnan küldték maguk közül az angyalok.

S mivel mindig apja sátra előtt feküdt, kint a pusztán, hallgatva a süvöltő szeleket, a ménesek dobogását és nyerítését, szemével kísérve a felkelő napot egészen a lenyugvásig, s aztán az első csillagokba nézett mindig, fel, ahonnan jött, el is nevezték őt csillagszeműnek...

Mire Emese felnőtt, ő volt a csillagok legjobb barátja, és halából és szeretetből a csillagok elvezették őt mindenhova, megvilágították neki a legsötétebb utakat is. Ha az utak túl sötétek és ijesztőek voltak, beszórták azokat a szeretet arany színeivel, és Emese könnyedén bejárta rajtuk az egész világot, legalábbis az ő saját világát.

Ebben a világban laktak a testvérei, Botond, Előd, Etele, Lél, Lelle. A kis vitézek mind nagy harcosok voltak, a legbátrabb katonák. Néha azonban ők is eltévedtek az ismeretlen utakon, a távoli hadjáratokban, és akkor kellett Emese hívó szava, szerető tekintete, kellett, hogy Emese csillagai nekik is megvilágítsák az utat hazafelé, a táborukhoz, a szüleikhez.

Így volt a kis Emese – illetve most már a nagy Emese – a mi kislányunk, csillagunk. Itt lent a Földön fogta a mi kezünket, a másik kezével felnyúlt az égre, onnan erőt hozott le hozzánk, átadta nekünk, és máris indulhattunk az új veszélyek, az új célok felé, s persze minden pillanatban a végső haza felé.

Mert Attila halála óta oda tartott minden bátor pusztai nép. Visszaszerezni a hazát, Attila földjét a Duna-Tisza közében, a Kárpátok gyűrűjében. Sok száz éve vándorolnak arra a pusztai népek, a magyarok is, el is jutnak oda rendre, de vissza is kell térniük, nem tudják megtartani a hatalmas medencét az azt megszálló bizánci görög, szláv, és főleg a német, frank csapatok,

népek miatt. Nem elég erősek még a magyar törzsek, nincs, aki összefogja őket.

- Téged azért küldtünk a Földre Emese, hogy szüld meg a magyarok erős vezérét – súgták a csillagok, s Emese egyre többször figyelte, mit is jelent ez a mondat. Hogy ő legyen a magyarok ősanja? A vezér édesanyja? Miért éppen ő? Emese ábrándos szemekkel nézett a csillagok felé, választ várt, de helyette csak meleg, biztató fényt kapott.

*

Emese mély álomba szenderült a sátrában. Vánkosa volt a hit, hogy ő lesz az, aki megszüli a magyarok fejedelmét, a legnagyobb vezért. Takarója volt a remény, hogy megtalálják a nagy hazát, amely védelmet nyújt minden ellenség ellen.

Álmában hatalmas szárnyak suhogását hallotta. Nem is merte kinyitni a szemét, pedig felébredt erre a különös látomásra. Éberén, de csukott szemmel, mintha igazán álmodna, azt látta, hogy megjelenik fölötte az ő népének ősmadara, a védelmező, hatalmas turul. Szárnya óriásira tárva, mintha mindenki egyszerre elérhetne alatta – minden magyar, aki majd elindul a hazát megkeresni. Csőrében hatalmas kard, a bátorság harci eszköze, a védelmező erő jelképe.

Mintha a Nap, az Éj, a Hold és a Szél egyszerre lennének jelen a sátorban. Mindannyian Emese álmát vigyázták. Kilencszer ment le és jött fel a Hold a sátorbeli titkos találkozás után.

Emese kisfiút szült az álom hatására, s a turulmadár ereje átszállt az újszülötthe. Álom szülte őt, ezért Álmosnak nevezték el. Apja Ügyek, anyja Emese, s most itt minden magyarok álma: a majdani vezér, Álmos, aki elvezeti őket új, végső honukba, Attila földjére. Attila kardjával vágva addig az utat.

*

Emese szerette kisfiát, féltette is nagyon, de nem kényeztette. Meg kellett tanulnia minden keménységet, amiben a többi gyerek élt. A kis Álmost nem volt szabad puha gyerekek nevelni, mert akkor könnyen legyőzték volna őt a többiek. Emese maga is korán megtanult lovagolni, fegyvert forgatni, íjjal löni. Így aztán először, mikor még csak kisgyerek volt Álmos, ő mutatott meg neki mindent, amit a fegyverekről tudni kell, ahogyan a lovakat meg kell tudni ülni a szőrükön, ahogyan vissza kell ütni annak, aki megüt, és a földre kell teperni azt, aki megpróbál legyőzni. Álmosnak erősebbnek kellett lennie a többieknél, de csak akkor lehetett az, ha kiállta a keménység minden próbáját.

Néha azt gyakorolták Emesével, mit kell tenni akkor, ha nincs semmi ennivaló. Hogyan kell kibírni az éhséget napokon keresztül? Hogyan kell megszeretni élni a gyökereken, a zöld leveleken, amelyeket a rétek táltak. S hogyan kell napokon keresztül járni a kietlen vidéket, hátha mégis felbukkan egy nyúl, egy réti madár. És akkor nem lehet hibázni a felajzott nyíllal: pontosan a célba kell találnia az első nyílvevőnek, mert ha elhibázza a kis Álmos, akkor esetleg újra napokig kell menni, csak menni éhesen és szomjasan, míg eléjük bukkan valami ennivalónak alkalmas.

A pusztai népeknek mindent ki kell bírniuk. A rettenetes hőséget, amely elől nincs hova menekülni, mert a pusztán ritkán találnak árnyat adó fákat. A borzalmas téli hidegeket, amikor a süvítő szél elől semmi sem ad enyhítő védelmet, vágat a vihar, metszi az arcokat, mint az éles kés. Ki kell bírni a szűnni nem akaró esőzéseket, a méteres havakat, a könyörtelen ellenséges támadásokat. A pusztai népek nem építenek maguknak kőházakat, kővárosokat, várakat, nem akarnak egy helyben maradni, mindig vándorolnak tovább, oda, ahol hatalmas új mezőket, legelőket találnak sok ezernyi állatuknak. És mennek azért is, mert a szabadság az ő fő kincsük: oda mennek, ahova a szívéük húzza őket, semmi sem köti őket röghöz, földhöz, megszokáshoz.

Ezeket kellett megtanítania Emesének, s kisfia nagyon jó tanuló volt. Az éhséget és a szomjúságot jobban bírta, mint a társai, sőt Emesénél is jobban. Az esőtől, hótól, vihartól sohasem félt, sőt kiállt bátran a viharba, zivatarba, és belekurjantotta az arcukba: Gyertek, ha mertek, én nem félek tőletek! Ti vagytok

az én erőm, olyan gyors és rettenthetetlen vagyok, mint a vihar, úgy száguldok, mint a legnagyobb szél! Az én apám Ügyek és a Turul, a szent madár!

Egyszer Álmos túl messzire merészkedett, egyedül ment a farkasok után, és addig hajszolta őket, hogy nem találta a visszautat. Emese és Ügyek nagyon megijedtek. Sok más fiuk és lányuk volt, de legjobban Álmost féltették, őt kellett felnevelniük a magyarok fejedelmének.

Hívták azonnal Botond vezért, hogy szálljon lóra a legbátrabb embereivel, és találja meg Álmost. Ha pedig ellenség rabolta el, szabadítsa ki a kis fejedelmet, s kaszabolja le könyörtelenül azokat, akik meg akarták ölni.

Botond Ügyek és Emese áldását kérte, és útnak indult. Lovaik száguldoztak keletre és nyugatra, északra és délre, de nem találtak Álmos nyomára. A hetedik napon azonban a földön szétszórva farkasok szőrére, csontjaira bukkantak. Most már nagyon kezdtek reménykedni. Hát mégis él Álmos! – kiáltotta Botond, ezeket a farkasokat biztosan ő ölte meg.

És valóban. Még fél napig kellett lovagolniuk, és messziről felismerték először Álmos lovát, majd magát az ifjú vitézt. Farkasnak nyoma sem volt, a nagy küzdelemben megölte mindet, amelyik tudott, az vérezve menekült. Álmos nyugodtan üldögélt a nyila és a baltája mellett. A szekerce véres volt. Amint ott üldögélt, éppen az anyjához, Emeséhez dúdolt egy dalt:

"Anyácska, anyácska, meleg szívű ősöm
Apácska, jó apám, példám, bátor hősöm
Elindulok hamar, és addig meg sem állok
Míg nem zárják szívre népem' a Kárpátok"

Együtt tértek vissza a sáto táborba. Álmos eldúolta a dalt Emesének is. Ő magához szorította a fiát, és azt mondta egyenesen a szemébe:

- Fiam, élsz-e ott, vagy meghalsz, azt majd eldönti a sors. A szent Turul azonban azért szállt fölém álmomban, hogy eldöntse a jövőd útját. Állj a törzsek élére, száz meg száz éve várja ezt minden magyar vitéz, s induljatok el nyugatra, meg se álljatok a Kárpát-hegyek ölég, ott majd kezet nyújt nektek, és befogad a Tisza, a Duna, a hatalmas sík, az Alföld. Mi is elmegyünk veletek apáddal a Kárpátok csúcsáig, Verecke hágójáig, de onnan ti már egyedül mentek tovább. Az út a Kárpátokig még sok évig eltart. Ezer ellenséggel kell szembenéznetek. S ha odaérsz, dönts el, átadod-e te is majdani kisfiadnak a kardodat, Attila kardját, és buzogányodat, fejedelemséged jelvényét. Ha átadod, gyere vissza hozzánk ide, őseink végtelen mezőire, itt várunk téged mi is ketten, itt vár rád Attila és minden fia, és meglátogatjuk a csillagösvényen Hunort és Magort is. Mert soha ne feledd, őseink és utódaink végtelen láncolatában élünk, mi ők vagyunk, és ők bennünk haladnak tovább. Emese még egyszer átkarolta fiát, és

most végre megnyugodott. Tudta, hogy mostantól semmi baja nem eshetik, mert e pillanattól, hogy elindulnak az új haza felé, a szent Turul vigyáz rá. Emese, minden magyarok ősedesanyja boldog mosollyal áldotta meg fiát.

Honfoglaló Előd, a puszták vezére

Hatalmasan húzódik a sztyeppe a Kaspi-tengertől északra, a Volga folyóig, a lebediai síkságon. Új ura támadt a vidéknek. A magyarok törzsei foglalták el. Lovaik száma végtelen, szekereiken velük vándorol tovább új legelőkre asszony, gyerek és az aggastyánok. Hét törzs, hét vezér. Végláthatatlan távolságban foglalják el a vidéket. Nem menekülnek már, a kegyetlen besenyők egyelőre a távolban maradtak.

A hét vezér sátrai előtt az asszonyok bőrt hímeznek, a gyerekek pici lovakon tanulják a majdani életet. Mert a nomád népek élete a ló. Lovas és lova szinte egybeforr.

A két legnagyobb sátor Álmosé és Elődé. Övék a két legnagyobb törzs is. Nagyszerű, bátor harcosok a vezérek, gyenge, gyáva emberből nem lehet vezér a magyaroknál.

Álmos isteni jelle született. Anyja Emese álmában a turulmadárral találkozott, és ebből a csodálatos álomból megszülte fiát. Álmos apja Ügyek, az utolsó hun herceg. Magyar vér most már ő is, a hun törzsek teljesen egybeolvadtak a közben nagyra nőtt magyar néppel.

Álmos sátra előtt ott játszik az nagymamájával, Emesével a kis legény, Árpád. Tízéves, de már igazi lóat feszlít, messze repül a nyílvevő.

Álmosétól nagyon messze áll, van az kétnapi járás is lóháton, a szomszédos sátor. Egy kis dombocskán pihen a másik legnagyobb törzsvezér, Előd jurtája. Közvetlenül mellette Előd főparancsnoka, Botond sátra sorakozik, és Botonddal ott van minden harcosa. Ők azonnal hadba indulnak, ha támadás jön, ők a legbátrabbak, és Botond vezetésével az a dolguk, hogy hatalmas megelőző csapást mérjenek a betolakodókra.

Ha Álmos és Előd összefogna valaha, akkor mind az öt másik magyar törzsvezér is melléjük állna, olyan nagy az ő hírük és erejük. Most kellene az összefogás, mert a besenyők majd újra erőt gyűjtenek, és kegyetlenül lecsapnak. Úgy hírlik ráadásul, hogy a félelmetes ellenség, a gaz bizánci császár is erre biztatja a besenyőket. Sok pénzt ad nekik, ha kiirtják a puszták mára legerősebb népét, a magyart, amely oly merész, hogy egyre húzódik nyugatra, a bizánci birodalom határai felé. Ki szeretné, ha a hajdani Attila után most a magyar törzseknek kellene adót fizetnie és hajbókolnia a bizánci császárnak? A császár követei most is a besenyők vezérével tárgyalnak, épp az imént hozta a hírt egy lovas futár Elődnek.

Előd sátra előtt is sok a kisgyerek, az övéi. Közülük a legnagyobb Szabolcs. Ő lesz majd Előd utóda, úgy is nevelik, a legjobbnak kell lennie, hogy az öccsei megtanuljanak tőle mindent, ami jó és bátor. Előd törzse éppen olyan erős, talán még nagyobb is, mint Álmosé.

Előd tovább küldi a futárt Álmos sátrához. Tudja meg Álmos is, és fia, Árpád, hogy örök veszély leselkedik rájuk. A besenyőket le tudnák győzni egymagukban, de veszítenek, ha Bizánc, a bolgárok és a besenyők is egyszerre lesznek ellenség. Márpedig lesznek, mert nem akarják, hogy a magyarok eljussanak a Dunáig és a Kárpátokig. Tudja meg Álmos is, amit Előd már tud: tovább kell indulni nyugatra, és egyesülni kell.

Előd tanácskozássra hívta meg Álmost, aki el is jött, és most itt ülnek

a sátor előtt, a harcosokkal körülvéve. Nem pissen senki, csak a két vezér beszélhet.

- A magyar törzseknél nincs bátrabb, ezt te is tudod, Álmos. - Ezekkel a szavakkal kezdte a beszélgetést Előd. - De még soha nem fogtunk össze igazán. Együtt vándorlunk ezer kilométereket, de harcban még nem támadtunk együtt soha, s ha az ellenség támad, könnyen szétszór bennünket, olyan távol vannak egymástól a törzsek. Nem jó az, ha minden törzsvezér csak a sajátjaival törődik. Így előbb-utóbb elveszünk. Annál erősebb lesz az ellenségünk, annál többen szövetkeznek ellenünk, minél messzebb haladunk Attila Duna és Tisza menti birodalma felé, minél közelebb megyünk a Kárpátokhoz, amelynek medencéjében igazi, mesés birodalom várna bennünket. Az olyan védelmi gyűrű, amelyben soha nem jut be ellenség. Vagy elveszünk itt, vagy örök biztonságunk lesz ott. De hogy oda eljuthassunk, össze kell fognunk - fejezte be szenvedélyes szavait Előd.

- Jól beszélsz Előd, magam is ezt mondtam volna - válaszolt Álmos. - De ha összefogunk, vezér kell. Nem lehet minden magyaroknak hét vezére egyszerre. Ha az összes magyar eggyé akar válni, akkor egy vezér kell. De ki legyen az? Mindenki szeretne az lenni. Ki mondja meg, hogy kinek jár Attila kardja, s azt ki emelheti a magasba minden törzs szeme láttára, mikor elindulunk a nagy hazába?

- Heten vagyunk Álmos, ez igaz - helyeselt Előd. - És mégse heten. Mi ketten nagyobb nemzetségekkel, több harcossal és lóval, kiterjedtebb pusztákkal rendelkezünk, és a mi csapataink vannak a legközelebb

a Dunához és a Kárpátokhoz. Évekig tart, míg odaérünk, minden veszélyt elhárítva, de először mi érünk oda.

- Mit tegyünk hát?

- Egyezzünk meg mi először - mondta Előd. - Ha mi ketten nem tudunk megállapodni, akkor a többiekkel úgyse lehetséges.

Álmos elgondolkodott. Ő mindig úgy vélte, a turulmadár azért nemzette őt, hogy ő és az ő nemzetsége legyen a magyarok vezére, ő utána a fia, Árpád, és így tovább. Mégsem egyszerű. Előd nagyobb harcos, mint ő, a csapatai is többet harcoltak, edzettebbek. És a pusztai népek Elődöt tisztelik jobban. Hogyan lesz ebből egyezség?

- Előd - szólalt meg most Álmos. - Igaz-e, hogy a kabar törzs vezére, a kagán annyira fél téged és a te törzsedet, oly hatalmasnak tart, hogy téged szeretne a magyarok élén látni? Álmos hangja nagyon óvatos volt. Nem akarta ugyanis arra ösztönözni Elődöt, hogy az máris vezérlő fejedelemnek tekintse magát. De azt is tudta Álmos, hogy ha ő saját magát tekinti a leendő vezérnek, akkor a kabarok Előd mellé állnak, és akkor tényleg ő lesz a legerősebb minden magyarok között.

- Igen, Álmos, a kagán követet küldött. Figyelmeztetett a besenyők várható támadására. És azt üzenté, hogy a törzseivel mellém áll, ha befogadjuk őket. Ők is félnek, s ha egyedül maradnak, esélyük sem lesz az életre. A besenyők lemészárolják őket mind egy szálig.

- És te mit válaszoltál, Előd? Ha a kagán téged támogat, akkor senki nincs nálad erősebb köztünk.

- Befogadjuk őket, ugyanolyan nép, mint mi vagyunk. De azt nem mondtam, hogy a vezérük is akarok lenni - felelte Előd.

- Hogy-hogy nem? Nem akarsz az lenni?

- Nem. Nem ilyen egyszerű ez, Álmos. A kabarokkal egyesített törzsem tényleg a legnagyobb erő volna a Volga és a Don között. De nekem nem az a fontos, hogy az én törzsem legyen a legerősebb, hanem az, hogy a magyarok egyesüljenek. Márpedig ha én a kabarokkal szövetezem, talán eltávolodik tőlem a többi magyar törzs, azt hiszem, te is, Álmos. Úgy tekintenének rám, mint aki erőszakkal akar jutni Attila kardjához. És én ezt nem akarom. A magyar törzsek még soha nem fogtak össze nagy harcokban, mindig nézték egymás bajlódását, és a saját érdekeiket követték. Ez rendjén is volt eddig, mert külön-külön is erősek voltunk az összecsapásokban, s ha kellett, a végén mindig megsegítettük egymást. Most azonban nem elég ez. Ezer kilométerre van a mi igazi hazánk, és útközben sok az ellenséges had. A besenyők tényleg támadni fognak - fejezte be Előd, és nagyon elgondolkodott.

- Nem értelek Előd - mondta Álmos. - Éppen ezért kell egy vezér minden magyarok élére!

- Nem én leszek az. Én vagyok a legerősebb, de nem azért lettem az, hogy mindent megszerezsek magamnak és a törzsemnek. Én téged választalak vezérnek.

- Engem, Előd!? - mondta hitetlenkedve Álmos. - Én nem csupán kisebb csapatokkal rendelkezem, hanem öreg is vagyok.

- Öreg és bölcs - nevetett fel Előd. - Éppen ez a fontos. A vezér helyére olyan ember kell, akire a többiek nem féltékenyek, nem tartanak attól, hogy túl nagy lesz a hatalma. A vezérnek nem a legerősebbnek kell lenni, hanem a legokosabbnak. És te az vagy. Most is az voltál. Ha erőszakoskodtál volna, hogy te akarsz lenni a vezér, utadba álltam volna. De te egy szót sem szóltál, megvártad, mit mondok én. És én most azt mondom, én, Előd, a legerősebb magyar törzs és a szövetező kabar törzsek vezére, hogy a mi nagyvezérünk Álmos legyen.

Álmos szemében könny jelent meg. Soha nem hitte igazán, hogy erre sor kerülhet. Ha Előd fogja javasolni, akkor a többi törzs biztosan a vállára emeli őt, kezébe adja Isten és Attila kardját, és fejedelemnek választja. Álmos most érezte először igazán, hogy ő a szent turulmadár és Emese gyermeke, akit a születése pillanatában

vezérnek jelölt a sors.

- Köszönöm, Előd - mondta könnyek között Álmos, s megölelte vezértársát. - De segítesz nekem megtalálni az új hazát? Átjössz velünk a Kárpátokon túlra?

- Hát persze, Álmos. Oda vágyik minden pusztai nép Attila óta. A hunok öröksége mindig a mienk is maradt, testvérek voltunk a pusztán, a Duna-Tisza közén, és hányszor jártunk azóta is ott, hányszor vágtaztunk a hatalmas Alföldön? Éppen ezért szerettük meg annyira, hogy mindig visszavágyunk. A mienk lesz a Kárpát-medence újra. - Ezt mondta Előd, és magához szorította az öregedő Álmost. - Csak te is éld meg azt a pillanatot, jó Álmos, csak te is ott legyél velünk, amikor átkelünk kedvenc helyünkön, a Vereckei-hágón.

- És ha nem? Ha közben a csillagokba szólit Attila, Csaba és a nagy Hadúr? Akkor te állsz a magyarok élére? - tette fel óvatosan a kérdést Álmos. Attól félt ugyanis, hogy az ő majdani halálával a törzsvezérek között kiújul a harc a fejedelmi kardért. S akkor mit ér ez az egyezés? Csak egy kis időt nyernek, s utána még nagyobb lesz a tülekedés, a baj, az áldozat.

- Ne félj Álmos - szakította félbe Előd. - Tudom, mit mondtam az előbb. Nemcsak neked ajánlottam fel a fejedelmi kardot, hanem neked, utódodnak, az egész törzsednek. Legyetek ti a magyarok első törzse, első vezére.

- A fiam, Árpád jönne utánam, és nem te? - Álmos alig tudta leplezni boldogságát.

- Nem én, és nem is az én Szabolcs fiam. Ezt most kell eldönteni testvéri módon, mert ha nem állapodunk meg, akkor tényleg kiújulnak köztünk a harcok, és ez nagyon mohó, önző dolog lenne. A pusztai vezérek mindig a fiukban látják az utódot a törzs élén. Ez nem változtatható meg. Ha most téged megválasztunk, akkor majd a pajzsra emeljük a fiadat, Árpádot is, és az ő fiát, és minden utódát. Álmos nem akart hinni a fülének. Miért mond le mindenről Előd?

- Miért teszed ezt, Előd? És hogyan fogod elmesélni a fiadnak, Szabolcsnak, hogy nem ő, hanem az én fiam, Árpád áll a magyarok élén, amikor bevonulunk az új hazába?

- Mondtam, Álmos, azért teszem, hogy örök legyen a béke a magyarok között. Valakinek példát kell mutatni, és én hálás vagyok a sorsnak, hogy én lehetek az. És még valami. A te apád Ügyek, az utolsó hun herceg. Az én legrégebbi nagyapám pedig Magor, az első

magyar herceg, aki a te ősóddal, Hunorral indult el meghódítani a világot. Testvér állapodott meg most a testvérevel. Ki állíthatna meg bennünket Vereckénél, jó Álmos?

Előd kiment a sátra elé. Senki sem tudta, hogy miért emeli az ég felé a kardját, s suhint hetet. S senki sem tudta, hogy miért megy oda a kisiához, Szabolcshoz, s miért súgja a fülébe:

- Kisfiam! Bocsásd meg, hogy nem a te kezébe adjuk Attila kardját. Az istenek így akarták. S a pusztán az isteneké az igazság: a szélé, a földé, a vízé, a napfényé. S ők mindig veled lesznek ezután is.

Botond buzogánya betöri Bizánc bronzkapuját

- Fel! Bizáncra! - kiáltotta, majd egyetlen rántással kihúzta hüvelyéből és a nagy ég felé tartotta hatalmas kardját Botond vezér.

- Fel! Bizáncra! Bizáncra! - harsogta mögötte tízezer és tízezer férfi torok. Mintha egyszerre bődült volna fel Afrika összes himoroszlánja, mintha egyszerre ordított volna félelmetesen nagyot a jeges Szibéria összes kiéhezett farkasa és tigrise, mintha felüvöltött volna az Északi-tenger valamennyi hatalmas jegesmedvéje.

Botond hátranézett. Ott állt mögötte Magyarország büszkesége, Európa rettenthetetlen serege, amelyet még soha nem győzött le senki. Ott toporzékoltak a fékezhetetlen lovak, minden ország legjobb paripái. S egyetlen összefonódó visszhangban zúgott a szó: Fel, Bizáncra!

- Most nem várok tovább - mondta Botond a mellette lovon ülő feleségének, Rékának. - Vigyázz a fiamra, végre el kell indulnunk. Nem engedhetjük meg Európának, hogy bántsa a magyart. Mit szól hozzám majd az égen minden hunok és minden magyarok királya, Etele, mit gondol rólam a nagyurunk, Árpád nagyapja. Ügyek, hogyan nézne rám ősanyánk, Emese, ha nem kelnék át a Dunán, hogy megbüntessük Bizáncot?

- Tudom, jó uram, hogy meggondoltad - nézett a szemébe Jutocsa, a táltos -, Bizánc nem fenyegethet többé bennünket, ezt nem engedjük. De tudod-e nagyuram, hogy Bizáncot még

soha nem tudták legyőzni a nagy pusztá népei? Hogy hányszor üldöztek és üldöztettek bennünket is az Etelközben. S mióta itt vagyunk, a vérszerződés óta, tehát csaknem 80 éve már, nem mertek ellenünk törni. Most miért akarod megbüntetni őket uram?

- Nem fizetünk adót a semmiért! Nem fogunk soha. Most azt követelik, küldjek nekik 200 font aranyat, és akkor elmennek a határainkról. Mást mondok én Jutocsa. Áldd meg a fegyvereinket, és átkelek a Dunán azonnal, még az este. Mire felkel a nap, menekülni fog minden gaz bizánci görög. Ha tud. Mert a legtöbb nem tud majd. Fej nélkül nehéz menekülni! Márpedig sok fej le hull a porba az éjszaka. Hogy én fizessek nekik aranyat? Örülnek majd, ha ők fizethetnek, s közben nem hajtom rabságba az egész bizánci bandát, a császárukkal együtt.

- A császárt nem bántathatod, uram! Sok magyar törzsvezér áll rokonságban az udvarával s vele is.

- A császár is megemlegeti a napot, amikor Botond seregeit kezdte fenyegetni. Nézz hátra Jutocsa. Mit látsz? Ugyanazt, ugye, mint én? Húszezer fegyverest, Európa legbátrabb törzséből. Miért is vagyok én, mint ahogyan az apám, nagyapám is volt, a Délvidék ura? Azért, hogy megvédjem Magyarországot. S aki támadni merne, ha csak gondolatban is, annak elvágom vagy a torkát, vagy a gondolatai fonálát.

- Uram, Botond! A bizánci sereg nagyon erős. Bizánc ma a világ legerősebb vára. Hogyan törhetnéd át ezt a hatalmas védő sáncot? Ha nem tudod elfoglalni, egyetlen aranyat sem fizetnek neked, s majd ők támadnak ellened.

- Vedd úgy, hogy Bizánc máris elesett. Nem jövök vissza a kisfiamhoz szégyenemben, ha nem borul a lábamhoz Bizánc. Romlott város, a jó szelek bennünket visznek előre.

*

Botond mindvégig az égre tartotta kardját, míg beszélt. Most hatalmas erővel megforgatta, sokszor is, a vitézek mind utánozták, suhogott a sok ezer penge a levegőben, őket már nem fordíthatta vissza a Jóisten sem. Etele, Álmos, Előd, Emese fiai voltak, őseik vére ott buzgott az ő vérükben. A végtelen puszták népe most elindult a végtelen messzibe, Bizánc ellen, hogy soha senki ne

fenyegethesse az ő új hazájukat.

Átkeltek a Dunán. Az éj leple alatt lekaszabolták az ellenség táborát, csak hírmondót hagytak: vigye a hírt a császárnak, hogy mondjon imát magáért, mert Botond jön. S ha befejezte az imát, szedjen össze minden aranyat, amit talál, még azt is, amit nem talál. Botond jön, császár! Olyan az, mintha az orkán támadna, zivatarral, szélvésszel, jéggel, hóval, nyári záporral egyszerre.

A császár legyintett, mikor megjött a hírvivő, és átadta valami Botond nevű kerge magyar fenyegetését. Hallott már róla, tudta, hogy sok kellemetlenséget okozott nekik, görögöknek, amikor egyik-másik csapata átkelt a Dunán, és fosztogatta a bizánci kereskedőket. Legyen! Kit érdekel az Al-Duna? Induljon csak útnak az a hencegő, vérszívó magyar, gyengítse csak le a csapatait a Balkán félelmetes hegyein. Pásztornép az a magyar, legeltessen inkább birkákat a réteken-lápokon, nem való neki a Balkán. Már a hegyektől megijednek, gondolta a császár nagy elégedetten, és a jó kedv fokozására lefejeztette a hírhozót, amiért rossz hírt mert neki hozni a császári udvarba.

*

A nyár végén az egyik délutánon elsötétedtek a Bizánccal szembeni dombok. Mintha hirtelen hatalmas felhők jelentek volna meg az égen. Óriási felhők, és igen gyorsak, mintha óriási vihar sodorná őket, szinte estek, zúdultak lefelé, Bizánc sziklái felé.

Aztán ahogyan a felhők közeledtek, hirtelen szétváltak ezernyi felhőcafattá, pici darabkákká, és még sebesebben közeledtek a császári vár felé.

- Te jó Isten - kiáltotta az őr fent a vár falán, és azonnal a kürtjébe fújt -, te jószágos Isten. Ez nem felhő! Ez egy óriási hadsereg, a világ összes lovasa! Az őr eszeveszetten fújta a kürtöt.

Vitték a hírt a császárnak, aki éppen hatalmas kupából védte a bort.

- Részeg vagy hírnök?! - üvöltötte a császár dühében. - Miféle hadseregről beszélsz, kutya!? Levágatom a fejed!

- Uram, nyugodtan lefejeztethetsz, de ha nem hiszel nekem, nem sokáig lesz fejed neked sem! Olyan lovas hadsereg közeledik, amelyet még nem látott Bizánc!

Újabb hírnökök jöttek, s jelezték, hogy a hadsereg megérkezett Bizánc kapuja elé, a görög katonák nem tudták feltartani őket a sáncoknál, itt állnak a lovaik a kapu előtt, s támadásra készülnek.

- Bizáncot soha be nem veszik! A világon nincs olyan hadsereg, aki erre képes lenne - mondta a császár dölyfösen. Hanem ekkor nagy baj történt. Szolgák jöttek a császár színe elé, és egy hatalmas kosárban görög katonák levágott fejét hozták. Borzalmas volt, a császár rá sem mert nézni.

- Császár! A magyarok vezére, Botond küldi ezt neked ajándékba. Nézzél bele a halott katonáid szemébe, s kérdezd meg a szemüket,

mit mondanának neked. S ha azt mondják, hogy rettegj Botondtól, hát rettegj. S ha nem teljesíted Botond kívánságát, katonáid fejéből megtölt még száz kosarat is, s küldi neked ebédre - szolt a követ.

Megrettent a császár. Hogy meri őt, a világ urát fenyegetni egy magyar? Kik azok a magyarok? De most nincs idő gondolkodni, mert itt vannak a vár falánál, valamit tenni kell.

A császár kiadta a parancsot, hogy a katonái törjenek ki a várból, és kergessék a magyarokat oda, ahonnan jöttek, a Dunáig, és aki nem tud gyorsan úszni, ott fojtsák is bele a folyóba örök tanulságul, hogy ki ellen is merészeltek kezét emelni. A császár ellen lázadóknak halál jár! - mondta a császár, és megismételte a parancsot, hogy a katonái támadjanak a magyarok ellen.

*

Mondhatta volna ő százszor is, meg is fenyegethette volna a katonáit halállal, kivégzéssel, a császári katonák mozdulni sem mertek. Álltak földbe gyökerezett lábbal a vár magas falain, és reszkettek a gondolattól is, hogy kimerészkedjenek a magyarok közé. Nem hogy a Dunáig nem kergetik őket, de még a bizánci kapu előtt sem, ha idáig eljöttek ezek a bitang magyarok, hát legyenek ott ítélet napjáig, ők ki nem mennek ellenük.

Megelégette ezt a magyarok vezére, Botond. Anyámasszony katonái, dideregtek ebben a rettenetes hőségben a gyávaságtól!? - kiáltotta fel a falakra. A magyar vitézek nagyokat nevettek a falról gyáván kikukucskáló katonákra. Ezek harcosok? Ezek nyulak!

Botond nem várt tovább. Ezek a falak bevehetetlenek, hiába támadnak a lovakkal vagy gyalog ellenük. Tízezer szempár nézett rá, a másik tízezer harcos távolabb sorakozott fel, hátha valaki megpróbálná hátba támadni őket, azokat akkor vissza kell verni.

Botond vezér ekkor megfogta iszonyú buzogányát. A kapuhoz lépett. Jobb kezébe vette a félelmetes fegyvert, amellyel annyi ellenséget küldött már a másvilágra. Megforgatta egyszer, kétszer, hétszer, majd mintha mind a hét honfoglaló magyar vezér egyszerre adta volna át neki az erejét, mintha mindannyian egyszerre költöztek volna a testébe, óriási erővel belevágott az érckapuba.

Iszonyú, fülsiketítő csattanás, egy hatalmas fémes reccsenés,

mintha az ég szakadt volna le, mintha az Isten büntetné a Föld összes lakóját minden eddigi bűnéért. A bronzkapun óriási rés szakadt ki. Egy gyerek könnyen ki-be járkálhatott rajta.

Rémület fogta el a bizánciakat. A magyar harcosok – főleg, ha Botond odavág még kettőt-hármat – könnyűszerrel besétálhatnak a soha senki által el nem foglalt császári várba, s olyan vérfürdőt rendezhetnek, amilyent még nem látott a világ.

*

Meghallotta a császár is azonnal, mi történt. Visszabújt a mély sziklakazamatákba, s onnan adta ki parancsát:

- Mit kér Botond? Négyszáz font aranyat? Adjátok azonnal. S hogy a következő években mindig küldjük el neki az adót? Írjátok alá a szerződést, mert nemsokára a mi vérünkkel íratja alá. S hogy ne merjünk még egyszer fegyvert fogni a magyarok ellen? Ki, ki az a világ barma, aki valaha is hadba merne indulni ellenük?

Ezt gondolta a császár, és kincstárnoka máris rakatta a szekerekre az aranyat, vigyék gyorsan a kapuhoz, adják ki tüstént az egészet a Botond által ütött résen, mielőtt megunná a dolgot a magyarok

vezére, és maga jönne be érte. A császár megfogta a fejét, mintha ellenőrizné, hogy tényleg a helyén van-e még. S ha már ott találta, a bizánciaknak tulajdonított rókaravassal arra is gondolt, hogy jaj, csak most ússza meg, ha sok arany árán is!

Csak most ússza meg, csak most menjen vissza Botond a csapataival a Duna északi, magyar oldalára. Hogy mi lesz holnap, az most nem érdekes. Holnap úgyis az lesz majd, mint mindig is volt, ha bajba jutott Bizánc: meglégt fűt-fát, s ahogy visszanyerte erejét, becsapott mindenkit. Álnok volt mindig a császári Bizánc, az marad most is. Csak Botond vissza ne térjen. Van arra is mód. Ősüket, a nagy királyt, Etelét is egyetlen perc alatt elérte a balsors, egy bizánci tör formájában. S méreg is van mindig, csak elég pénz kell hozzá, hogy valaki a vezér poharába csempéssze. - Ki győz? Az idő, Istenem, csak most nyerjek időt, lihegte a császár, s kétségbeesetten nézett a rengeteg arany után, melyet oly sok idő alatt raboltak el megannyi néptől, vérrel, tűzzel, vassal.

S most ez Botondé, mert azt hiszi, hogy ő a legerősebb vezér a világon?

Botond nem csak hitte, tudta is ezt. Bizánc soha többé nem merészelt csapatokat küldeni a magyarok Duna által védett határvonalai közelébe.

*

A Délvidék ura büszkén tért vissza kisfiához. Kezébe adta a buzogányát, amely akkora volt, mint a kicsi. Ketten fogták, s soha el nem engedték. Ha kell, visszamennek Bizánc ellen bármikor, amikor az ősök küldik, hívják őket, apa és fiú együtt, egy sorban, örökké.

Lél és Lelle

Lél kacagva dőlt a ló nyakába, néhány villanás alatt immáron harmadszor. A fekete mén újra a két hátsó lábára vetette egész testét, s persze Lélt is, aki csak úgy tudott kedves ló hátán maradni, ha előredől, nyakát a paripa nyakába fúrja, arcát belenyomja a sörényébe, és hagyja, hogy Harcias ficáncoljon a hátsó lábain, toporzékoljon, amíg bírja.

Léllel együtt nevettek a kapitányok is. Ki kit győz le? Le bírja-e vetni magáról a ló – persze, csak a játék kedvéért, hiszen Harcias nagyon szerette gazdáját – a csapat, a törzs legjobb lovasát, a honfoglaló vezérek leszármazottainak egyik legnagyobb büszkeségét, Lélt. A felvidéki csapatok vezérét, az Ipoly és a Vág, Nyitra és Zoboralja, a Csallóköz és a Duna-mente összevont erőinek legfőbb kapitányát?

Fehér keszkenővel, a büszkeségtől és a nevetéstől kipirult arccal ugrándozott Lél mellett ikertestvére, a gyönyörű Lelle is. Mint ha a sors a kedvükért kitalálta volna a csodát, azt, hogy hogyan lehet szinte ugyanolyan egy férfi és egy nő. Ébenfekete haj, magasban tartott gyönyörű fej, szinte királyi alkat, sudár mindkettő, mint a nyárfák a távoli Tisza-menti pusztákon. Lelle odalépett ikréhez – anyjuk soha nem árulta el, ki a bátyuska vagy a nővér -, átnyújtotta a fehér keszkenőt, s odasúgta Lélnek:

- Ha visszahozod épségben a kendőmet, tied lehet a dicsőség, hogy bekösd vele a fejemet, mikor eljegyezz a krakkói herceg.

Lél szeme elhomályosult. Eltűntek a szép évek, mikor együtt kergették a farkasokat az északi Kárpátokban. Lám, a herceg nem maradt tétlen: addig hívta vadászni őket, míg saját hűgát neki ajánlotta, s egyben megkérte tőle Lelle kezét. Harcban elhunyt apja helyett ő volt az első férfi a családban.

- Édes Lellém - most a homályt csillogás váltotta fel szemében -, nem csak a keszkenőt hozom vissza, hanem szerzek hozzá hercegnőhöz illő koronát is. Túl sok a hercegnő német földön, valaki majdcsak lemond róla váltságdíjként. Vagy elég a csehektől is egy szép fejdísz?

- Csak te gyere vissza, s minden harcosod...

- Mindannyian soha nem térhetünk vissza, a német vértés dandárok kegyetlenek a harcban, és foglyot soha nem ejtenek. Aki a kezükbe kerül, arra azonnali halál vár.

- De te gyere vissza, Lél. Én semmi vagyok nélküled.

- Visszajövök, mert semmi sem választhat el, a Nap és tűzkoronája összetartozik. De ne mondd, hogy semmi nem vagy. Egész északi térségünk jövője a te kezében lesz, ha a krakkói herceg eljegyez.

*

A ló nyerített még egy utolsót, s így, kacagva adta meg magát urának. Két első lábát visszacsapta a földre, látszatra haragosan kapált még egy kicsit a fűn, majd fújt egyet, és beadta a derekát.

Ez volt a pillanat, mikor Lél végre magasba emelte kezét, jobb öklét. Balja ott maradt a nyereg mellett, a kard markolatán. Hátra fordult, hogy még egyszer végignevessen lovasainak végeláthatatlan során, s kiadta az oly régóta, az őszi győzelmek óta egész télen várt jelt: Huj, huj, huj!!!

Először csak kényeskedve, ficánkolva indultak lovak, lovasok, majd mikor Lél poroszkálni, s végül vágózni kezdett, földet rengető rohamba kezdett az egész hadtest, a Kárpát-medencei magyar hadsereg észak-nyugati szárnya, húszezer válogatott harcos, szinte örömnépként száguldva Harcias nyomában. Hányszor indultak már így együtt?! Minden tavasszal Nyugat felé vették útjukat, hogy az Enns torkolatánál találkozzanak Bulcsú pannóniai főhadával és a nyugati gyeput, az örvidéket védő Sur erőivel. S mindig győztesen tértek vissza a németek elleni csatákból.

Most is kérést teljesítenek: az egymással viaskodó német nagyurak közül a sápadt arcú, kigyó természetű Konrád herceg küldött üzenetet a nyugat-magyar hadseregnek: jöjjenek a Lech folyó vidékére, gazdag városok ellen, s segítsenek legyőzni ellenfeleiket, akik befészkeltek magukat Augsburgba, Regensburgba, s ott a nagyhatalmú Ulrik püspök vezetésével csorbitják Konrád jogait. A magyar sereg megindult, mert minden hadjáratáról bőséges kincssel tért haza. Mire az Enns-hez értek s egyesültek, ismét

a Duna-mente legerősebb hada voltak - de nem tudták, hogy Konrád közben elárulta őket, s békét kötött a kegyetlen szívű I. Ottó német királlyal, család módon éppen azért, hogy együtt büntessék meg a félelmetes magyar haderőt.

*

A Lech mezején győzelemittasan kezdtek fosztogatni a magyar hadak a megvert cseh csapatok táborában. Azt hitték, végleg győztek. Konrád és Ottó egyesített dandárjai, amelyek megmenekültek a bekerítés elől, éppen ekkor csaptak le a szétszórta magyar hadra. Mikor Lél megpillantotta Konrád közeledő lovasait, azt hitte, hogy Konrád mégis az ő oldalára áll, és utólag osztozni akar a győzelemben, amelyért semmit sem tett. Rosszkedvűen gondolt gyakori német szövetségesére, akit nemhiába hívtak kigyónak. Lél hagyta, hogy csapatai tovább portyázzanak az ellenséges táborban, csupán hadvezérei és közvetlen testőrsége volt mellette. Észre sem vette, hogy Konrád mögött az erdőben összegyűltek Ottó csapatai, s Konrád mögül váratlanul hatalmas erővel csapnak le a magyar vezérre. Lélt azonnal foglyul ejtették, s megindultak a mit sem sejtő Bulcsú ellen is. Mire a magyar vezérek kiadnák a kürtszót a harcra, a magyar vitézeket lovaik nélkül szorították a Lech áramló vizébe, vagy a menekülők nyomába eredtek, s futtukban lemészárolták őket. Sur köztük volt, de mivel vezéri vértje jelezte fontosságát, sebesülten elfogták, és Ottó elé vezették vezértársaival, Lélel, Bulcsúval együtt. Lél a kezében levő hatalmas törzsi kürttel odalépett Konrád mellé, s iszonyatos erővel sújtott felé - a királya elé pajzsnak ugró vértés katona fejét véresen bezúzva, úgy, hogy a darabont holtan terült el.

Amikor néhány nappal később Regensburg várában a bitófa alá vezették a három magyar vezért s hét kapitányukat, a német király tudta, hogy a magyar csapatok színe-javát szétkergette. Tudta azonban azt is, hogy ez csak a magyar fejedelmi hadsereg nyugati szárnya. A törzs, a fejedelem csapatai és más vezérek erői a Duna mentén, a Tisza-Körös vidékén, az erdélyi hatalmas térségben állomásoznak, s ha az erdélyi gyula, vagy a délvidéki Botond megindul a német föld ellen, egyesülve a magyar fejedelem főerőivel, akkor...

Mit tegyen? Kegyelmezzen meg nekik, s cserében kérjen békét? Vagy irtsa ki őket, hogy hírmondó se maradjon a kapitányokból, vezérek közül, s

ezzel elveti az örök háború magvát? Kié Pannónia? A frankoké, németeké? Vagy tényleg az ungarusoké? Tűrhetetlen lenne átengedni nekik a római birodalom észak-keleti régióját. De várhat-e békét, ha Pannóniára vágyik? Ottó tudta, érezte, hogy a magyarok soha nem hagyják el, nem adják fel új hazájukat, ezt megmutatták 907-ben a Pressburgnál vívott kegyetlen csatában.

- Pusztuljon minden magyar! - ordította Ottó, s jelt adott a hóhérnak.

De mi az, mit lát!? A három vezér és a hét kapitány emelt fővel, teli torokból ütemes harci dalt énekel? S mi az? Lél, a legfélelmetesebb ungarus ellenfél fehér keszkenőt lenget, integet vele. Mi az? Megadják magukat? Kegyelmet kérnek? S miért Kelet felé integet?

Lél az ég felé emeli a keszkenőt. Vértáztatta csaknem minden pontján. Lél vére festi vörösre. Az ég felé integet, miközben a hóhér a kötelet egyengeti. Lél a germánok számára kivehetetlen szavakkal dicsőít valamit, majd magasba dobja a kendőt, azt felkapja a szél, a száguldó, testvéri szél, és viszi, sodorja Kelet felé... utána a menekülő magyaroknak... akik közül egy felismeri Lelle keszkenőjét, testére csavarja, s meg sem áll vele a Duna bal partján az esztergomi dombokkal szemben, a folyó bal oldalán álló vezéri sátorig.

- Úrnőm! Lél vezér küldi a keszkenőt?

- S ő mikor jő?

- Itt van veled, s már soha el nem hagy!

- Mikor lép a sátramba, mondd, ne kínozz.

- Itt van a kezében, őt szorítod, s nem hallod? - ő suttogja üzenetét!

- Hallgass, mert halál rád! Hol van a testvérem?

- Szelek hozták a keszkenődet, melyet ő küldött utolsó sóhajával. Emlékezz szavaira, Úrnőm. Azt kérte induláskor, hogy fogadd el jegyesednek Krakkó hercegét. Új vezér kell a csapatok élére, mert a gaz germán - a pokolfajzat - kivégezte mindhárom vezérünket s kapitányainkat.

- Hallgass, hallgass, szétreped a fülem! Hol van Lél?

- Itt van veled, velem, s mindenkiben, akié Kárpát-medence. Lél tudta, hogy a hazánk határai, a gyepük nem itt, e védhetetlen kitért medencében védhetők meg, hanem csak a messze távolban, ott, ahol újra és újra ellenünk gyűl az idegen. Lél a magyarok szent földjét védte előre nyomulva a Lech mezejéig. Úrnőm!

Lelle szeme könnyben úszott. Szeretett apja Itáliában, keresztapja frank földön veszett el, s most már soha többé nem láthatja teste, lelke másik felét, ikertestvérét, Lélit!

- Itt van Veled, Úrnőm, s itt lesz mindig - szólt meg kéretlenül a Lechről

visszatért harcos, mintha érezte volna, mi dúl Lelle szívében.

Lelle magához szorította a véres keszkenőt. Felnézett az égre. Bement a sátorba, Lél sátrába. Tudta, hol őrizta apjuk másik kardját a testvére, egyszer majd neki szánva. Előhúzta a bőr alól a hatalmas, félelmetes szablyát. Kilépett a sátor elé, ahol a Lechről hazatért katonák sorakoztak, megvágott arcukról csorgott le a vér. Álltak. Lelle eléjük lépett. Egyetlen gyors mozdulattal felkötötte apja kardját, kirántotta a pengét a hüvelyből és az ég felé tartotta.

- Lélért! - kiáltotta.

Ezer hang üvöltötte vissza, keserűen, fenyegetően, harciasan: - Lélért, Lélért, Lélért!

Lelle hátrafordult kíséreihez, s kemény, visszavonhatatlan erejű hangon mondta:

- Nyergeljétek! Irány Krakkó! Mondjátok meg szeretett hercegemnek, hogy más feleséget keressen. Lelle immár a magyarok kapitánya, nem készül menyegzőre. Eljegyezte magát a Hadak Urával.

Az égen a Nap és tűzkoronája egybe olvadván, hatalmas fényt lövelltek Lelle Duna fölötti mezejére. Nem kellett már várnia a valamelyik német hercegnőtől rabolt hitvány váltságdíjra, koronára. A Nap és tűzkoronája a maguk arany sugarát küldték koronába fonva a világ legdrágább menyasszonyának.

